

cœnâvit cum discipulis suis, lavit pedes eorum, et ait illis: Scitis, quid fecerim vobis ego, Dôminus et Magister? Exêmplum dedi vobis, ut et vos ita faciâtis.

povečeřel s učedníky svými, umyl jejich nohy a pravil jim: Víte, co jsem vám učinil, já – Pán a Mistr? Příklad jsem vám dal, abyste i vy tak učinili.

POSTCOMMUNIO – Refécti vitálibus aliméntis, quæsumus, Dômine, Deus noster: ut, quod tẽmpore nostræ mortalitátis exséquimur, immortalitátis tuæ múnere consequámur. Per Dôminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum.

PO PŘIJÍMÁNÍ – Občerstveni oživujícími pokrmy, prosíme, Pane, Bože náš, abychom, co ve dnech své smrtelnosti konáme, toho darem nesmrtelnosti tvé dosáhli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna tvého, jenž s tebou žije a kraluje.

Zelený čtvrtek

Feria Quinta in Cena Domini

Dnec Církev svatá pláče a raduje se zároveň. Pláče proto, že si připomíná počátek vlastního utrpení Vykupitelova, jenž smrtelnou úzkostí v zahradě Getsemanské počal krupějemi své krve spláceti náš dluh. Raduje se, neboť právě v tento den dal Kristus Církvi záruku své Lásky – sám sebe v Nejsvětější Svátosti. Jest jí to také znamením a důkazem, že smrt se nestala konečným vítězstvím nad Spasitelem. Avšak úplné radosti z tohoto Ustanovení si dnes nedopřává, neboť Pán Ježíš po své první mytické Oběti musil přinést skutečnou Oběť na Kříži – a ta jí v tuto dobu zaměstnává především. Tento dvojí pocit Církve se dnes jeví také v celé liturgii. Kněz obléká bílá roucha a zpívá se radostně *Gloria*, při němž se rozezvučí varhany a zvony. Po tomto výbuchu radosti nastává však tichý zármutek a varhany a zvony neozvou se svými vážnými, ale měkkými a něžnými zvuky, až teprve na Bílou sobotu. Kněz nedává jáhnovi polibku míru, neboť právě tuto noc zradil Jidáš přátelským políbením svého Mistra. Na konci Mše sv. Církev zbavuje oltáře dokonce i poslední plátěné pokrývky, aby naznačila, jak její zakladatel opuštěn a zhanoben leží v úzkostech a bolesti. Ani jeden paprsek Božství jeho neozaruje úpějí jeho človecenství.

Aby Církev ukázala svým údům celou vznešenost a jednotnost svátostné hostiny, dovoluje dnes v každém kostele pouze jednu Mši sv. Kněží, kteří nesloužili Mše sv., přistupují společně s věřícími ke stolu Páně. V biskupských chrámech světe se dnes sv. oleje. 1. Olej nemocných, s kterým přichází kněz k těžce nemocným, aby svátostným mazáním tímto olejem je zbavil zbytků hříchů a posílil k poslední cestě, a je-li to vůle Boží, také vrátil opět i zdraví těla. 2. Sv. Křížmo, kterým jsme mazání při křtu sv., abychom si uvědomili, že máme od té chvíle účast na královské důstojnosti Pomazaného. Stejněho oleje užívá se také při svěcení biskupů, oltářů, zvonů a kalichů, jakož i při bířmování. 3. Olej katechumenů, jehož se používá při křtu sv. a svěcení na kněze, také k pomazání na krále nebo královnu.

Ve *Vstupu* holduje Církev svatá Kristu, jenž nás svou smrtí na kříži vykoupil, svým tělem v Nejsvětější Svátosti živí a svým Zmrtvýchvstáním zajistil i naše Vzkříšení.

Epištola: Svatý Pavel mluví v dnešní *Epištole* o ustanovení Nejsvětější Svátosti a zdůrazňuje uctivost, s kterou se musíme ke Stolu Páně blížit. Odsouzení nad sebou vyslovuje, kdo se srdcem pokáleným odvažuje se přijímat Chléb nebeský.

Evangelium: Když přijímáme vtěleného Boha, nesmíme se spokojit tím, že je naše srdce čisto od těžkých hříchů, nýbrž musíme se snažit odložit i lehké dobrovolné hříchy a utlumit nezhřiznou touhu po světských věcech: t. zn. *mytí nohou!* A ještě jedno důležité poučení nám Spasitel tímto obradem chce dát: svého bližního máme milovat pokornou láskou a touto se stkvítí, zvláště když jdeme k andělské hostině!

ne despicias ópera mánuum tuárum, quæ nobis retinenda mandásti: ut, sicut hic nobis et a nobis exterióra abluúntur inquinaménta; sic a te ómnium nostrum interióra lavéntur peccáta. Quod ipse præstáre dignéris, qui vivis et regnas Deus: per ómnia sæcula sæculórum.

R. Amen.

OFFERTORIUM (*Ps. 117, 16 et 17*) Dextera Dómini fecit virtútem, dextera Dómini exaltávit me: non móriar, sed vivam, et narrábo ópera Dómini.

SECRETA – Ipse tibi, quæsumus, Dómine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, sacrificium nostrum reddat accéptum, qui discipulis suis in sui commemoratióne hoc fieri hodiérna traditióne monstrávit, Jesus Christus, Fílius tuus, Dóminus noster: Qui tecum vivit et regnat in unitate.

Preface o sv. Kříži.

Při *Agnus Dei* se třikrát opakuje *miserere nobis*. Po něm se nedává polibek míru.

COMMUNIO (*Joann. 13*) K PŘIJÍMÁNÍ (*Jan 13, 12, 13, 15*) Pán Ježíš, když byl

nepohrdej díly rukou svých, která jsi nám zachovávatí nařídil; a jako zde na nás a námi se vnější poskrvny smývají, tak nechť tebou jsou smyty nás všech vnitřní hříchy. Což ty rač udělití, jenž žiješ a kraluješ Bůh, po všecky věky věků.

R. Amen.

OBĚTOVÁNÍ (*Ž. 117, 16 a 17*) Pravice Páně činí divy, pravice Hospodinova mne vyvýšila; neumru, ale zůstanu živ a vyprávěti budu skutky Hospodinovy.

TICHÁ MODLITBA – Prosíme, Hospodine svatý, Otče všemohoucí, věčný Bože, nechť ten ti oběť naši učiní příjemnou, jenž dnešním ustanovením poučil své učedníky, aby ji konalí na jeho památku, Ježíš Kristus, Syn tvůj, Pán náš. Jenž s tebou žije a kraluje v jednotě.

Deus.

A opakujte se antifona:

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. V. Simul quoque cum Beatis videamus V. Gloriantur vultum tuum, Christe Deus: V. Gaudium, quod est immensum atque probum, V. Saecula per infinita saeculorum. Amen.

Potom se říká po tichu *Otče náš*.

V. Et ne nos inducas in tentationem.

R. **Sed libera nos a malo.**

V. Tu mandasti mandata tua, Domine.

R. **Custodiri nimis.**

V. Tu lavasti pedes discipulorum tuorum.

R. **Opera manuum tuarum ne despicias.**

V. Domine, exaudi orationem meam.

R. **Et clamor meus ad te veniat.**

V. Dominus vobiscum.

R. **Et cum spiritu tuo.**

Orémus: Adesto, Domine, quaesumus, officio servitutis nostrae: et quia tu discipulis tuis pedes lavare dignatus es,

Kristus Bůh.

Kde dobrota a láska, tam je Bůh. V. Nechť také zároveň se Svatými patříme. V. Ve slávě na tvář tvou, Kriste Bože, V. Což je radost nezměrná a čistá, V. Na věky nekonečné věků. Amen.

V. A neved' nás v pokušení.

R. Ale zbav nás od zlého.

V. Nařídil jsi, Pane, přikázání tvá.

R. Aby byla věrně zachovávána.

V. Ty jsi myl nohy učedníků svých.

R. Díly rukou svých nepohrdej.

V. Pane, vyslyš modlitbu mou.

R. A volání mé nechť k tobě přijde.

V. Pán s vámi.

R. I s duchem tvým.

Modleme se: Ujmi se, prosíme, Pane, pokorné služby naší a jelikož jsi ráčil učedníkům svým nohy mýti,

INTROITUS (*Gal. 6*) Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurrectio nostra: per quem salvati et liberati sumus. (*Ps. 66, 2*) Deus misereatur nostri, et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri. Nos autem gloriari.

Říká se *Gloria* a zvoní se při tom zvony. Poté umlkají až do Vigilie Vzkříšení.

ORATIO – Deus, a quo et Judas reatus sui poenam, et confessionis suae latro praemium sumpsit: concede nobis tuae propitiationis effectum: ut, sicut in passione sua Jesus Christus, Dominus noster, diversa utrisque intulit stipendia meritorum; ita nobis, ablato vetustatis errore, resurrectionis suae gratiam largiatur: Qui tecum vivit.

LÉCTIO Epistolae b. Pauli Apostoli ad Corinthios (*I, c. 11, 20–32*).

Fratres: Convenientibus vobis in unum, jam non est Dominicam coenam manducare. Unusquisque enim suam co-

VSTUP (*Gal. 6, 14*) My pak se honositi musíme v kříži Pána našeho Ježíše Krista, v němž je spása, život a vzkříšení naše, skrze nějž jsme spaseni a vykoupeni. (*Ž. 66, 2*) Bůh nám budiž milostiv a žehnej nám; nechej zářiti obličej svůj nad námi a smiluj se nad námi. My pak se honositi musíme.

MODLITBA – Bože, od něhož obdržel i Jidáš trest za svou vinu i lotr odměnu za své vyznání, uděl nám dosažení své slitovnosti, aby, jako v umučení svém Ježíš Kristus, Pán náš, oběma po zásluze udělil rozdílné odplaty, tak nám po odstranění starého bludu uštědřil milost svého vzkříšení. Jenž s tebou žije a kraluje v jednotě.

ČTENÍ z prvního listu sv. Pavla Apoštola ke Korintským (*11, 20–32*).

Bratři! Když se scházíte vespol, není to již pořádání večere Páně, neboť každý bere napřed svoji večeri při

nam præsúmit ad manducándum. Et álius quidem esurit: álius autem ébrius est. Numquid domos non habétis ad manducándum et bibéndum? Aut Ecclésiám Dei noctémnitis, et confúnditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accépi a Dómino quod et trádidi vobis, quóniam Dóminus Jesus, in qua nocte tradébatur, accépit panem, et grátias agens fregit, et dixit: Accípite, et manducáte: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradétur: hoc fácite in meam commemoratiónem. Simíliter et cálicem, postquam cœnávit, dicens: Hic calix novum Testaméntum est in meo ságuine: hoc fácite, quotiescúmque bibétis, in meam commemoratiónem. Quotiescúmque enim manducábitis panem hunc et cálicem bibétis: mortem Dómini annuntiábitis donec véniat. Itaque quicúmque manducáverit panem hunc vel bíberit cálicem Dómini indígne, reus erit córporis et ságuinis Dómini. Probet autem seípsum homo: et sic de pane illo edat et de cálice bibat. Qui enim

jídle, a jeden lační, druhý pak jest opilý. Zdali nemáte domů k jídlu a pití? Či pohrdáte Církví Boží a zahanbujete ty, kteří nic nemají? Co mám říci vám? Máám vás chváliti? V této věci máám vás nechválím. Neboť já jsem přijal od Pána to, co jsem též podal vám, totiž že Pán Ježíš v té noci, ve které byl zrazen, vzal chléb a učiniv díky, rozlámal a řekl: Vezměte a jezte; toto jest tělo mé, které se za vás vydává; to číňte na mou památku. Taktéž vzal i kalich po jídle a řekl: Tento kalich jest nová Úmluva potvrzená mou krví; to číňte, kolikrátkoli jej pítí budete, na mou památku. Kdykoli totiž jísti budete chléb tento a pítí kalich, smrt Páně zvěstovati budete, dokud nepřijde. Proto kdokoli bude jísti chléb tento aneb pítí kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně. Zkoušej však člověk sám sebe a tak z toho chleba jez a z kalicha pij; neboť kdo jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, poněvadž nerozpoznává těla Páně. Proto jest mezi vámi mnoho nemocných a slabých

orbem. Si ego, Dóminus.

světa. Jestliže já, Pán.

ANTIPHONA (*Joann. 13, 35*)
In hoc cognóscet omnes, quia discípuli mei estis, si dilecti ónem habuéritis ad ínvicem. V. Dixit Jesus discípulis suis. In hoc cognóscet omnes.

ANTIFONA (*Jan 13, 35*)
Potom poznají všichni, že jste učedníci moji, budete-li mítí lásku jedni k druhým. V. Řekl Ježíš učedníkům svým: Po tom poznají všichni.

ANTIPHONA (*1 Cor., 13, 13*)
Máneant in vobis fides, spes, caritas, tria hæc: major autem horum est caritas. V. Nunc autem manent fides, spes, caritas, tria hæc: major horum est caritas. Máneant in vobis.

ANTIFONA (*1 Kor., 13, 13*)
Nechť zůstane ve vás víra, naděje a láska, tyto tři; největší z nich však je láska. V. Nyní však trvají víra, naděje, láska, tyto tři; největší z nich je láska. Nechť zůstanou ve vás.

ANTIPHONA (*1 Joann. 2, 3, 4*)
Ubi caritas et amor, Deus ibi est. V. Congregávit nos in unum Christi amor. V. Exultémus et in ipso jucundémur. V. Timeámus et amémus Deum vivum. V. Et ex corde diligámus nos sincéro.

ANTIFONA (*1 Jan 2, 3, 4*)
Kde dobrota a láska, tam je Bůh. V. Shromáždila nás v jedno láska Kristova. V. Radujme a veselme se v něm. V. Bojme se a milujme Boha živého. V. A milujme se vespól srdcem upřímným.

A opakuje se antifona:

Ubi caritas et amor, Deus ibi est. V. Simul ergo cum in unum congregámur: V. Ne nos mente dividámur, caveámus. V. Cessent júrgia maligna, cessent lites. V. Et in médio nostri sit Christus

Kde dobrota a láska, tam je Bůh. V. Když se tedy shromážďujeme v jedno. V. Střezme se, abychom se myslí nepoltili. V. Nechť ustanou zlé sváry, nechť ustanou boje. V. A uprostřed nás budiž

Scitis, quid fécerim vobis ego, Dóminus et Magíster? Exémplum dedi vobis, ut et vos ita faciátis. (Ps. 84, 2) Benedixísti, Dómine, terram tuam: avertísti captivitátem Jacob. Dóminus Jesus, postquam cenávit.

ANTIPHONA (Joann. 13, 6-7 et 8) Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus et dixit ei: Si non lávero tibi pedes, non habébis partem mecum. V. Venit ergo ad Simónem Petrum, et dixit ei Petrus.

A opakuje se *Antífona*:

Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus et dixit ei: Si non lavéro tibi pedes, non habébis partem mecum. V. Quod ego fácio, tu nescis modo: scies autem postea.

Po třetí se opakuje *Antífona*:

Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus et dixit ei: Si non lavéro tibi pedes, non habébis partem mecum. V. Si ego, Dóminus et Magíster vester, lavi vobis pedes: quanto magis debétis alter altérius laváre pedes? (Ps. 48, 2) Audíte hæc, omnes gentes: áuribus percípíte, qui habitátis

Víte, co jsem vám učinil já, Pán a Mistr? Příklad dal jsem vám, abyste i vy tak činili. (Ž. 84, 2) Požehnal jsi, Pane, zemi své; odvrátil jsi zajetí Jakubovo. Pán Ježíš, když byl povečeřel.

ANTIFONA (Jan 13, 6-7 a 8) Pane, ty mi myješ nohy? Odpověděl Ježíš a řekl mu: Jestliže ti neumyji nohou, nebudeš mítí podílu se mnou. V. Přišel tedy k Šimonu Petrovi; pravil pak mu Petr.

Pane, ty mi myješ nohy? Odpověděl Ježíš a řekl mu: Jestliže ti neumyji nohou, nebudeš mítí podílu se mnou. V. Co já činím, ty nerozumíš nyní, ale porozumíš potom.

Pane, ty mi myješ nohy? Odpověděl Ježíš a řekl mu: Jestliže ti neumyji nohou, nebudeš mítí podílu se mnou. V. Jestliže já, Pán a Mistr váš, umyl jsem vám nohy, čím spíše vy máte jeden druhému nohy umývati. (Ž. 48, 2) Slyšte to všichni národové; ušima vnímejte, obyvatelé

mandúcat et bibit indígne, júdicium sibi namdúcat et bibit: non dijúdicans corpus Dómini. Ideo inter vos multi infírmi et imbecílles, et dórmíunt multi. Quod si nosmetípsos dijúdicarémus, non útique júdicarémur. Dum júdicámur autem, a Dómino corrípimur, ut non cum hoc mundo damnémur.

GRADUALE (Phil. 2, 8-9) Christus factus est pro nobis obœdiens usque ad mortem, mortem autem crucis. V. Propter quod et Deus exaltávit illum: et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

EVANGELIUM † Sequéntia sancti Evangélii secúndum Joánnem (13, 1-15).

Ante diem festum Paschæ, sciens Jesus, quia venit hora ejus, ut tráseat ex hoc mundo ad Patrem: cum dixíisset suos, qui erant in mundo, in finem diléxit eos. Et coena facta, cum diábolus jam misíisset in cor, ut tráderet eum Judas Simónis Iscariótæ: sciens, quia ómnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exívit,

a mnozí zesnuli. Kdybychom sami sebe posuzovali, nebyli bychom zajisté souzeni. Jsouce však souzeni, od Pána jsme trestáni, abychom s tímto světem nebyli zavrženi.

Dnes, kdy vzpomínáme na zrádného učedníka, který přijal z rukou Spasitele živý chléb ke své záhubě, přisahaeme si, že nikdy nepřijdeme s pokáleným srdcem k Stolu Páně.

STUPŇOVÝ ZPĚV (Fil. 2, 8-9) Kristus se stal pro nás poslušným až k smrti, a to k smrti kříže. V. Proto také Bůh povýšil ho a dal mu jméno, které jest nade všecko jméno.

EVANGELIUM † Pokračování sv. Evangelia podle Jana (13, 1-15).

Před slavností velikonoční Ježíš věda, že přišla hodina jeho, aby z toho světa odešel k Otci, měv v lásce svoje, kteří byli ve světě, miloval je na výsosť. A když bylo po večeři a ďábel byl již vnukl v srdce, aby jej zradil Jidáš, syn Šimona Iškariotského, Ježíš, jsa vědom si toho, že Otec dal mu v ruce všecko a

et ad Deum vadit: surgit a cœna et ponit vestimēta sua: et cum accepisset linteum, præcinxit se. Deinde mittit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum, et extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simónem Petrum. Et dicit ei Petrus: Dómine, tu mihi lavas pedes? Respóndit Jesus et dixit ei: Quod ego fácio, tu nescis modo, scies autem póstea. Dicit ei Petrus: Non lavábis mihi pedes in ætérnum. Respóndit ei Jesus: Si non lávero te, non habébitis partem mecum. Dicit ei Simon Petrus: Dómine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non índiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mudi estis, sed non omnes. Sciébat enim, quisnam esset, qui tráderet eum: propterea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimēta sua: cum recubáisset íterum, dixit eis: Scitis, quid fécerim vobis? Vos vocátis me Magíster

že vyšel od Boha a jde k Bohu, vstal od večere a odložil roucha svá a vzav šat lněný přepásal se. Potom nalil vody do mísy a počal umývati učedníkům nohy a utírati je plátnem, kterým byl přepásán. Přišel tedy k Šimonu Petrovi. I řekl mu Petr: Pane, ty mně myješ nohy? Ježíš odpověděl a řekl mu: Co já činím, ty nerozumíš nyní, ale porozumíš potom. Dí mu Petr: Nebudeš mně mýti nohou na věky. Ježíš mu odpověděl: Neumyji-li tebe, nebudeš mítí podílu se mnou. Dí jemu Šimon Petr: Pane, netoliko nohy, nýbrž i ruce a hlavu. Dí mu Ježíš: Kdo se vykoupal, nepotřebuje než nohy si umýti; jinak jest celý čist. I vy jste čisti, ale ne všickni. Věděl totiž, kdo jest ten, jenž ho zradí. Proto řekl: Nejste čisti všickni. Když jim tedy nohy umyl a své roucho vzal a se opět posadil, řekl jim: Víte, co jsem vám učinil? Vy mě nazýváte Mistrem a Pánem, a dobře pravíte; jsemť zajisté. Jestliže tedy já, Pán a Mistr váš, umyl jsem

et Dómine: et bene dicitis: sum étenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dóminus et Magíster: et vos debétis alter alterius lavare pedes. Exémplum enim dedi vobis, ut, quemádmodum ego feci vobis, ita et vos faciátis.

Obřad mytí nohou

ANTIPHONA (*Joann. 13, 34*) Mandátum novum do vobis: ut diligátis ínvicem, sicut diléxi vos, dicit Dóminus. (*Ps. 118, 1*) Beáti immaculáti in via: qui ámbulant in lege Dómini. Mandátum novum do vobis: ut diligátis ínvicem.

ANTIPHONA (*Joann. 13, 4, 5 et 15*) Postquam surréxit Dóminus a cœna, misit aquam in pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum suorum: hoc exémplum reliquit eis. (*Ps. 47, 2*) Magnus Dóminus, et laudábilis nimis: in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus. Postquam surréxit.

ANTIPHONA (*Joann. 13*) Dóminus Jesus, postquam cœnavit cum discipulis suis, lavit pedes eorum, et ait illis:

vám nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývati. Příklad zajisté jsem vám dal, abyste i vy činili tak, jako jsem já učinil vám.

ANTIFONA (*Jan 13, 34*) Prikázání nové vám dávám, abyste se milovali vespolek, jako jsem já miloval vás, praví Pán. (*Ž. 118, 1*) Blahoslaveni bezúhonně kráčejíci, kteří chodí v zákoně Hospodínově. Prikázání nové vám.

ANTIFONA (*Jan 13, 4, 5 a 15*) Když povstal Pán od večere, nalil vody do mísy a počal umývati učedníkům svým nohy. Tento příklad zůstavil jim. (*Ž. 47, 2*) Veliký jest Pán a nadmíru chvályhoden; v městě Boha našeho, na svaté hoře jeho. Když povstal Pán od večere.

ANTIFONA (*Jan 13, 12, 13 a 15*) Pán Ježíš, když byl povečeřel s učedníky svými, umyl nohy jejich a pravil jim: